

Anmälan mot Kriminalvården, anstalten Västervik Norra, om handläggningen av en begäran om förflyttning till annan avdelning

Anmälan

I en anmälan till JO framförde AA klagomål mot anstalten Västervik Norra. Han anförde bl.a. att han den 29 januari 2008 hade lämnat in en ansökan om förflyttning inom anstalten. Ansökan avsåg förflyttning tillbaka till anstaltens huvudbyggnad, hus 02, där han tidigare vistats under verkställigheten. I ansökan hade AA vidare angivit att han i första hand önskade förflyttning till plan 4 eller 5 (korttids- respektive studieavdelning), i andra hand plan 6 (normalavdelning) och i sista hand avsåg ansökan förflyttning till plan 7, som var anstaltens avdelning för intagna som var placerade i avskildhet på egen begäran.

AA:s ansökan registrerades i kriminalvårdens klientadministrativa system (KLAS) av hans kontaktperson. Den 4 februari 2008 meddelade kriminalvårdsinspektören BB att han inte hade för avsikt att bevilja AA:s ansökan, eftersom de skäl AA uppgett var ogrundade. AA begärde att få ett skriftligt beslut. Dagen efter meddelade BB honom att han inte skulle få något skriftligt beslut på sin ansökan då beslutet inte gick att överklaga. Då AA den 25 februari 2008 bad en vårdare att kontrollera vad som var antecknat i KLAS hade ansökan raderats.

Utredning

Ärendet remitterades till Kriminalvården för yttrande. I remissvaret anförde Kriminalvården, huvudkontoret, genom stf myndighetschefen CC, bl.a. följande.

Sakförhållanden

AA har i anmälan till JO framfört klagomål mot anstalten Västervik Norra och anført i huvudsak följande. AA ansökte den 29 januari 2008 om förflyttning från sin nuvarande avdelning vid anstalten i första hand till plan 4 eller 5, i andra hand till plan 6 och i sista hand till plan 7 som är anstaltens § 18 - avdelning. Hans ansökan registrerades i KLAS och rubricerades som "förflyttning inom anstalt". Hans ansökan beviljades inte och han fick inte heller något skriftligt beslut. Den 25 februari fick han veta av en vårdare att hans ansökan raderats i KLAS.

Yttrande har inhämtats från Region Öst som i sin tur inhämtat yttrande från anstalten Västervik Norra som i huvudsak anført följande. AA inkom med en begäran den 28 januari 2008 om förflyttning till annan avdelning i anstalten. Han räknade upp ett flertal avdelningar i ett hus i anstalten där anstaltens § 18- avdelning är en av fem

avdelningar. Kriminalvårdsinspektören BB kan inte påminna sig att AA nämnt den avdelningen särskilt. Vid flera samtal mellan BB och AA har AA uppgivit skälen till varför han ville byta avdelning. Han uttryckte inte vid något av samtalen någon begäran om placering i avskildhet. Av den anledningen vidtogs inte någon utredning beträffande möjlighet för AA till placering i avskildhet. Hans ansökan behandlades vid kollegium. Det ansågs inte föreligga tillräckliga skäl för byte av avdelning för AA. BB förklarade för AA varför AA inte fick byta avdelning inom anstalten. Enligt BB besvarade han inte anhållan skriftligen eftersom det inte var fråga om ett beslut som var möjligt att överklaga utan fråga om faktiskt handlande. AA uttryckte då inte något krav på att få ett skriftligt svar på sin ansökan. BB har raderat AA:s anhållan under övriga ärenden i KLAS och i stället dokumenterat ärendet under daganteckningar i samma system. AA:s skriftliga anhållan har gallrats av anstalten.

Av daganteckning den 1 februari 2008 av BB framgår följande. AA har den 28 januari 2008 inkommit med en ansökan om byte av avdelning i anstalten. Vid samtal med AA har han uppgett att han känner sig motarbetad av BB som inte gör sakliga och objektiva bedömningar av hans ärende. Vidare har han uppgett att han vantrivs på avdelningen, vilket också är en bidragande anledning till att han vill byta avdelning. Vid nytt samtal med honom den 31 januari 2008 förklarade BB att dessa skäl inte är tillräckliga för byte av avdelning.

Av KLAS-systemet framgår att AA förflyttades till anstalten Mariefred den 21 mars 2008 och blev villkorligt frigiven den 12 juli 2008.

Författningsbestämmelser

Enligt 18 § lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt (KvaL) [kriminalvårdslagen; JO:s anmärkning] får en intagen på egen begäran vistas avskild från andra intagna, om det finns lämpliga förutsättningar för det och särskilda skäl inte talar däremot.

Enligt 74 § KvaL får Kriminalvårdens beslut i särskilda fall enligt denna lag överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Enligt 75 § KvaL får ett beslut inte överklagas enligt 74 § första stycket innan beslutet har omprövats av Kriminalvården. En sådan omprövning får begäras av den beslutet angår om det har gått honom eller henne emot.

Av 21 § förvaltningslagen (1986:223) framgår bl.a. följande. En sökande, klagande eller annan part skall underrättas om innehållet i det beslut varigenom myndigheten avgör ärendet, om detta avser myndighetsutövning mot någon enskild. Parten behöver dock inte underrättas, om det är uppenbart obehövligt. Om beslutet går parten emot och kan överklagas, skall han underrättas om hur han kan överklaga det. Myndigheten bestämmer om underrättelsen skall ske muntligt, genom vanligt brev, genom delgivning eller på något annat sätt. Underrättelsen skall dock alltid ske skriftligt, om parten begär det.

Enligt 3 § Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om journal (KVFS 2008:11) framgår bl.a. att beslut och viktiga händelser ska dokumenteras i en journal.

Enligt 3 § Riksarkivets föreskrifter om bevarande och gallring hos Kriminalvården (RA-MS 2004:17) framgår bl.a. att beträffande handlingar som ingår i kriminalvårdens akter skall framställan från klient gallras vid inaktualitet, dock senast fem år efter att den senaste påföljden beträffande den registrerade (den person akten avser) helt har verkställts.

Enligt 12 § Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om journal ska gallringsbara handlingar som inte längre behövs för den fortsatta verkställigheten gallras av berörd enhet, se dokumenthanteringsplan för journalhandlingar.

Av dokumenthanteringsplanen för journalhandlingar framgår att framställan och beslut enligt KvaL skall gallras i pappersjournalen under pågående verkställighet, dvs. innan journalen skickas vidare till annan enhet.

Av bilaga 1 till arbetsordning för Kriminalvården (KVAF (Ao) 2007:3) framgår att omplacering mellan avdelningar eller liknande inom en anstalt, dock ej in- eller utplacering från en avdelning för intagna som kräver extra resurser avseende

säkerhet och omhändertagande fattas av kriminalvårdchef, kriminalvårdsinspektör eller vakthavande befäl. Beslutet kan inte omprövas enligt 74 § KvaL.

Kriminalvårdens bedömning

Av utredningen framgår att BB tagit bort anteckningen om AA:s anhållan om byte av avdelning i KLAS-systemet från Övriga ärenden och i stället fört in den under Daganteckningar. Enligt Kriminalvårdens mening har registreringen av AA:s anhållan inte raderats i systemet utan endast flyttats.

Enligt Kriminalvårdens uppfattning utgör byte av avdelning inom en och samma anstalt en behandlingsåtgärd, som således är faktiskt handlande och inte ärendehandläggning, såvida bytet inte innebär avskildhetsplacering. Av Kriminalvårdens arbetsordning framgår att en omplacering mellan avdelningar eller liknande inom en anstalt inte går att överklaga. Kriminalvården finner att BB har handlat i enlighet med gällande bestämmelser när han inte lämnat någon fullföljdshänvisning.

Enligt BB har AA inte uttryckt någon önskan om att bli placerad i avskildhet och inte heller framfört något krav på skriftligt svar på sin ansökan. Kriminalvården kan inte finna att det framkommit något som tyder på att AA framfört önskemål om placering i avskildhet. Uppgift står mot uppgift. Ytterligare utredning framstår inte som meningsfull.

AA gavs tillfälle att lämna synpunkter på Kriminalvårdens yttrande.

Bedömning

Enligt 3 § kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om journal, KVFS 2006:14, som gällde vid tidpunkten för den anmälda händelsen (fr.o.m. den 1 april 2008 ersatt av KVFS 2008:11), ska beslut och viktiga händelser dokumenteras i en journal. Anteckningar ska föras löpande (20 §). Av 25 § framgår att löpande anteckningar i en journal inte får utplånas eller göras oläsliga. Om Kriminalvården rättar en felaktighet ska det anges när rättelsen gjordes och av vem. Kriminalvården rekommenderar i de allmänna råden till 25 § att det dessutom ska framgå att det rör sig om en rättelse.

Av utredningen i ärendet framgår att AA:s kontaktman den 28 eller 29 januari 2008 gjorde en anteckning i KLAS, övriga ärenden, om att AA ansökte om byte av avdelning. En annan tjänsteman, BB, raderade anteckningen ett par dagar senare och gjorde istället en egen anteckning om AA:s ansökan och om ett samtal han hade haft med AA. Även den nya anteckningen gjordes i KLAS, men i daganteckningarna.

Enligt min uppfattning var det fel av BB att radera den uppgift som hade förts in av AA:s kontaktman. Om han ansåg att uppgiften var felaktig skulle han ha rättat den i enlighet med bestämmelserna i Kriminalvårdens föreskrifter.

Enligt Kriminalvårdens remissvar behandlades AA:s ansökan om byte av avdelning vid behandlingskollegium och han underrättades om beslutet den 31 januari 2008. Såvitt framgår av utredningen har detta inte dokumenterats.

Av bilaga 1 till Kriminalvårdens arbetsordning, KVAF (Ao) 2007:3, framgår att kriminalvårdschef eller kriminalvårdsinspektör fattar beslut i ärenden gällande placering i avskildhet enligt 18 § lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt, kriminalvårdslagen, och att beslutet kan omprövas av regionen. Av utredningen framgår att AA i sin ansökan om byte av avdelning även framförde önskemål om

att bli placerad på plan 7, som är anstaltens avdelning för intagna som har blivit placerade i avskildhet på egen begäran, dvs. med stöd av 18 § kriminalvårdslagen. Det är min uppfattning att AA:s ansökan i den delen borde ha besvarats med ett skriftligt beslut försett med en hänvisning om hur han kunde begära omprövning av det.

Sammanfattningsvis förtjänar Kriminalvården kritik för hanteringen av AA:s ansökan om byte av avdelning.

Ärendet avslutas.